

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XXI. Reperire, Perire est

urn:nbn:de:bsz:31-101049

REPERIRE, PERIRE EST.
XXI.

AMBROS. **C**laude vas tuum ne unguentum effluat, claude virginitatem vere-
DE VIRG. cundiam loquendi, & abstinendam.

HIERON. **T**enera res in feminis pudicitia est; &, quasi flos pulcherrimus, cito
AD SAL. **T**ad levem marcescit auram, levi que flatu corrumpitur, maxime ubi
YIAN. & aetas consentit ad vitium.

Annæ. Robert. Lib. 2. Rej. Iud. Cap. 12.

Sape explorando, an, & ubi virginitas sit, virginitas amissa est.

Toluch

'Tvlucht, krijg het lucht.

ELs in haer eerste jeucht quam veel haer minne vraghen.
 Waer dat haer maegdom vvas; ja vvoudet Ritsaert klagē,
 Indien men't haer versvveegh: ten lesten sprack de min,
 Kint houdt dit doosjen toe, hier is de maeghdom in;
 (Int kistjen sat een vinck) de min is nau vertoghen,
 De doos is opghedaen, de voghel uytghevlogen;
 Ach! maeghdom; teer gevas, dat ons soo licht ontglijt!
 Met soecken raectet vvech, met vinden isset quijt.

Inveniēdo, amittitur.

V*irgineum Cajeta decus dum laudat Alumnae,
 Virginitas ubi sit, Lydia nosse cupit,
 Dum, mage suspectum ne consulat illa, veretur;
 Exiguam nutrix pyxide claudit avem:
 Hoc cape, virginitas later hic; ait, arca repente,
 Vt stetit in thalamo sola puella, patet.
 Vix bene tegmen hiat, volat irrevocabilis ales,
 Hei mihi virginitas, dum reperitur, abit.*

Trouver, est perdre.

LOrs quant l'oiseau caché te donna ta nourice,
 De curiosité vouloit oster le vice
 Hors ton esprit: Margot jamais scavoir convient
 A fille tout cela, qu'a fille n'appartient.

Q²

Ben

Een open mondt toont 'sherten gronde.

VW' doofje soete maegt, vvas lustich aen te schouvvē,
 Dies heeft meest al het volc het oogh daer op gehouvvē
 Om t'innich moy te sien; maer als het open ginck,
 Doen vvas de gantsche sehat niet anders als een vinck.
 Fop hadde, doen hy svveegh, een grooten naem vervvorven
 Maer als sijn flabbe gingh doen vvasstet al verkorven:
 Wie niet te vvijs en is, en niet vvil schijnen geck,
 Die spreke niet te veel, so heelt hy sijn gebreck.

Silendo stolidus sapienti par est.

H*Ac, dum clausa fuit, sub pyxide mira latere
 Regalesque tegi quisque putavit opes;
 Mox, ut aperta fuit, spectacula ludicra vulgo
 Præbet, & è capsâ volavit avis.
 Dum siluit tua lingua, virum te, Basse, putavi:
 Testatur te puerum te sine mente sonus.
 Qui loquitur, populo se præbuit ille videndum,
 Vel fatuus; presso dum silet ore, sapit.*

Sans langage, le fol est sage.

TOut semble bel & bon, quant ceste boite est close,
 Mais quant un malotru ouverte la propose,
 Le jeu est tout gasté, le monde voit que c'est;
 Pour sage on tient le fol, si long temps qu'il se taist.

SILEN-

MVLIS praeclarum videtur bene loqui, prudentioribus appositè tacere. Quoties enim, extra notam simulationis, aut ignorantia, tacere fas est, silentium non loquacitatem, hominem cordatum indicare cordati iudicant: nec quanta quis, sed qualia loquatur; nec verborum molem, sed pondus attendendum esse. Ut moneta illa optima est, quae praetii plurimum habet in parvâ mole, sic sermo qui sensus, ait prudens vir, & confidenter addit; Quid visurus sim nescio, sed verbosus valdè & una sapientes nondum vidi, Cor fatui (inquit Salom.) eructat stultitiam. Aut nihil igitur, aut accuratè loquendum; ne lingua, quae in humido ac lubrico est, (ut antiqui dicebant) alibi titubet, aut vacillet; nec enim turpe adèò pede, quam mente labi, ait Stoba. Concludo, & cum maximo silentium optimum atque tutissimum rerum administrandarum vinculum esse definitio.

VEel achten't een groote sake wel te konnen spreken; wyse luyden houden meer van wel te konnen swijghen, ja oordeelen dat so menichmael yemandt swijghen mach, buyten verdachtheyt van onwetenheydt ofte gheveynstheydt, dat het swyghen, en niet het spreken een waertheycken is van een rechtsinnich verstant. Niet hoe vele, maer hoedanighe reden dat yemandt voortbrenghet, niet de menichte, maer het ghewichte der woorden, is bedenkelyck: Ende ghelyck dat voor het beste gelt werdt ghehouden, 'twelck in weynich stoffe, groote waerde vervat: so moeten oock de redenen, die weynich woorden, en veel sins in hebben, hoochst gheacht werden. Ick en weet niet, seyter een gheleert man, wat ick noch sien sal, maer tot noch toe en hebbe ick noyt veelsprekenden mensche wijs gevonden. 'T schijnt stout gheseydt te zijn, doch Salomon selfs is al mede van dat ghevoelen; waer veel woorden zijn, seydt hy, daer hoortmen den sotten. Ghelyck het metael door sijn klanck, soo word den mensche door sijn reden onderscheyden, seydt Quintilianus. Het is daerom oorboir ofte gheene, ofte welvoeghende redenen voort te brenghen, op dat de tonghe, die in het natte gladde haer woonplaetse heeft, (ghelyck de ouden seyden) niet erghens in en glibbere; want ten wordt niet soo quaedt ghehouden metten voeten, als mette tonghe, te struyckelen.

MARTIALIS. **C**um te non nossem, dominum regemque vocavi:
Cum bene te novi, jam mihi Priscus eris.

ERASM. IN APOPT. Est aliqua sapientia pars, silentio stultitiam tegere.

ALCIAT EX GRÆCO. **Q**uum tacet haud quidquam differt sapientibus amens,
Stultitia est index linguae voxque sua,
Ergo premat labium, digitoque silentia signet,
E sese Pharium vertat in Harpocratem.

HEt vvas u aengefeyt, en dier genoech bevolen,
 Dat eenich diep gheheym hier binnen vvas verholen,
 Maer ghy en ruste niet, ô al te lossen maeght,
 Tot ghy al te mael tot uver schande, saeght.
 Laet daer des Heeren arck. des hemels diepe saken
 En staen u niet te sien, en minder aen te raken;
 Niet soecken is hier best, niet vveten hier' verkieft,
 Die soeckt, en vintet niet, of die het vint, verliest.

Tegenda non detegenda.

F*ida tibi nutrix hâc pixide sacra latere
 Dixerat, & satis hoc debuit esse tibi;
 Quid tractare manu, quid cernere, virgo, requiris,
 Quaeque tenere manu, quaeque videre nefas?
 Sacra Dei reverenter habe; quid faderis arcam
 Tangis? jô, cohibe stulta puella manus.
 In multis nescire juvat, scripsisse nocebit,
 Saepe perire fuit, quod reperire vocant.*

ECCLES. 3. 22.

Tu n'as que faire de voir de tes yeux les choses secretes.

QVel curieus desir ton pauvre esprit incite,
 Pour voir ce que ne dois? trouvant en seras quite,
 Ne sonde les secrets, ains mets au ciel ton cœur:
 Ne touche de la main a l'arche du Seigneur.

Idem

C Arcere nil opus est captam pepulise volucrem,
 Sponte sua fugiet, tu modo pande fores;
 Pande fores cavea, mox, qua data porta, volabit;
 Inque suum fugiet libera facta nemus.
 Corporis angusto mens enthea clauditur antro,
 Mors libertatem reddere sola potest:
 Mens age, pone metus; nec enim nisi vincula rumpit,
 Abrumpit quoties de tribus una colum.

Anders, op het selve beelt.

T En is van gheenen noot een voghel uyt te dryven,
 Hy wil oock even selfs niet in sijn hutte blyven;
 VVant als hy maer en siet het open vande lucht,
 Soo springht hy veerdigh op, en gheeft hem totte vlucht.
 Het lichaem is de koy, die houdt de ziel ghevanghen;
 De doot die maectse los, die maectse vrye ganghen;
 VVacrom, ô christen hert, waerom doch hier ghevreeft?
 Al velt de doot het lijf, sy maectt een vryen gheest.

I O S. S C H A L I G E R.

Nescire velle quem magister optimus
 docere non vult erudita inscitia est.

B A S I L.

A Nimi morbus est, male & superflue
 de Deo querere.

H I L A R. D E T R I N.

Deus religione intelligendus est, picta-

te proficiendus est, sensu vero persequen-
 dus non est, sed adorandus.

D E V T. 29. 19.

L Es choses cachées appartient à l'E-
 ternel nostre Dieu: mais les choses
 revelées sont pour nous & nos enfans.

LÆDIT